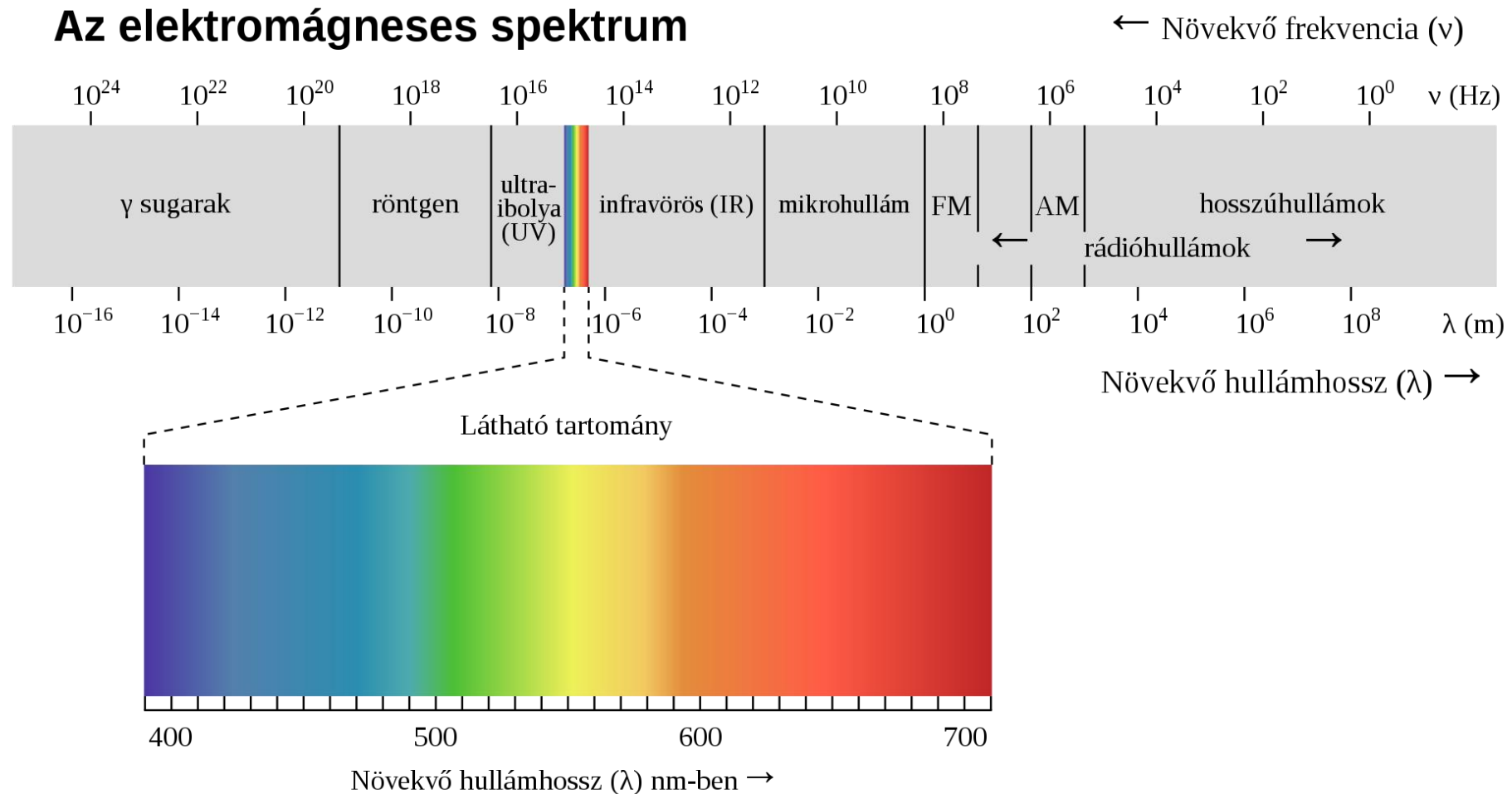

Hullámoptika – Fizikai optika

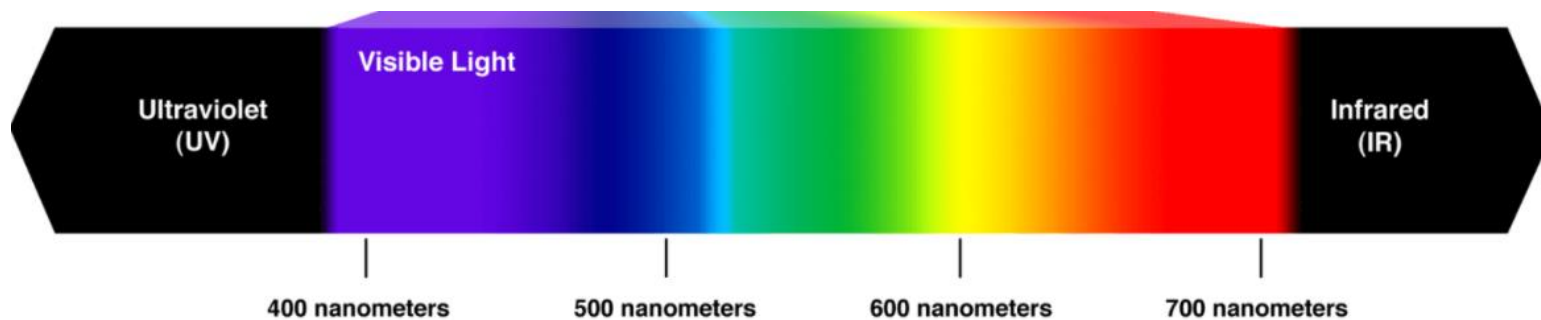
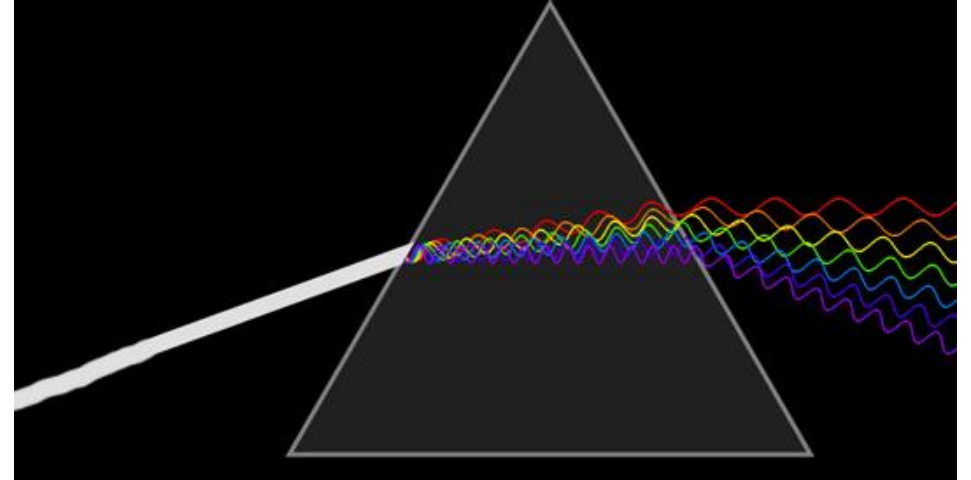
Mit tudunk eddig a fényről?

A fehér fény összetett fény – Diszperzió (színszórás)

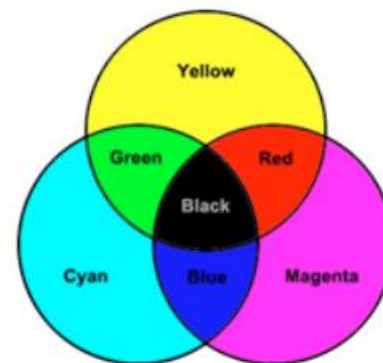
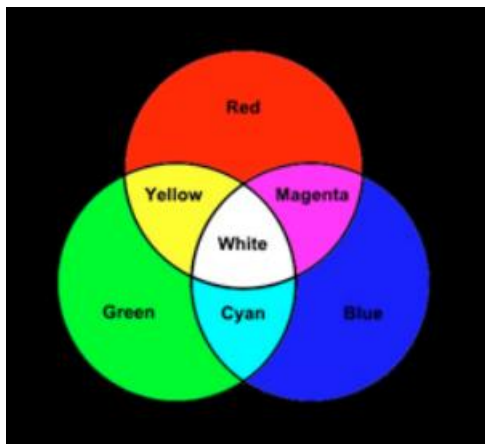
Newton kísérlete 1702

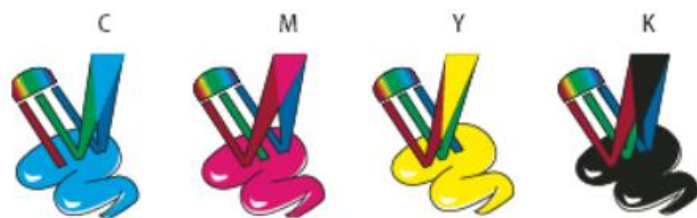
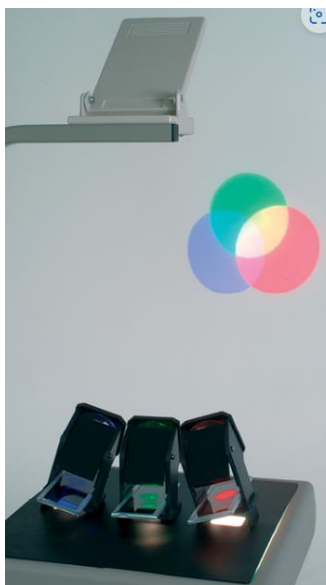
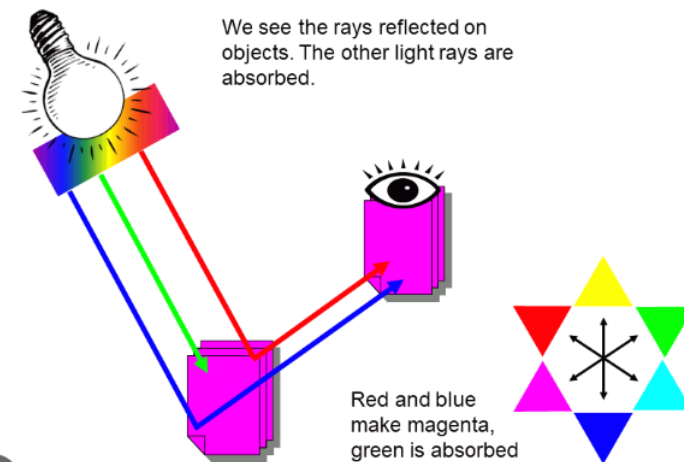
Színkeverés

Additív (összeadó)

Szubtraktív (kivonó)

Subtractive colour mixing

Szubtraktív színek (CMYK)

	Ink Color	Absorbs	Reflects	Appears
Single Ink				
Over-Prints				
			(no light)	*
	(no pigment)	(no light)		

[Additív színkeverés animáció](#)

A lézerfény

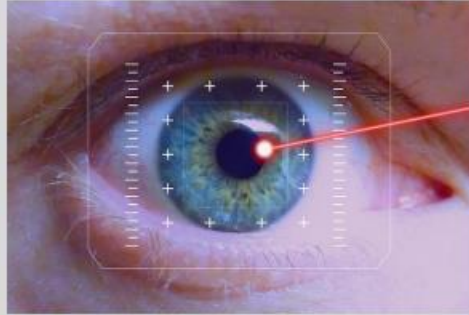
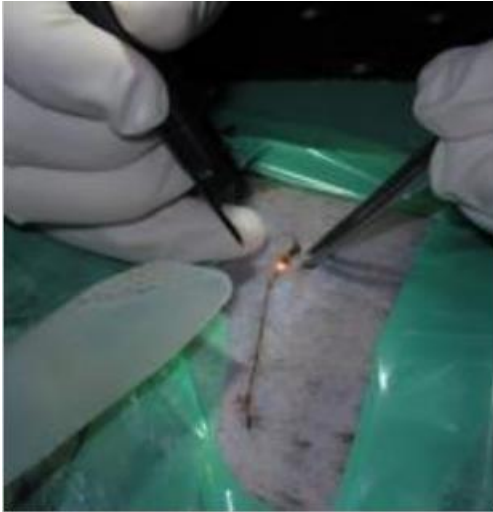
LASER 7 Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation
(Fényerősítés kényszerített fénykibocsátás útján)

Tulajdonságai:

- A lézerfény széttartása nagyon kicsi. Például a Földtől 384 ezer km-re lévő Holdra juttatott lézerfény átmérője a Holdon kevesebb, mint 50 m. Ez azt jelenti, hogy a nyaláb fél nyílásszöge kisebb, mint 10^{-7} radián.
- A lézerek fénye egyszínű (monokromatikus).
- A lézerfény teljesítménysűrűsége nagy, a hagyományos fényforrások sokszorosa is lehet.
- A lézerfény időben és térben koherens

A lézerfény

Lézeres szemműtét

Tetoválás eltávolítása,
szőrtelenítés

Lézernyomtató

Lézerszike: steril, vérzéscsillapító

Vonalkód leolvasó

Sebességmérés

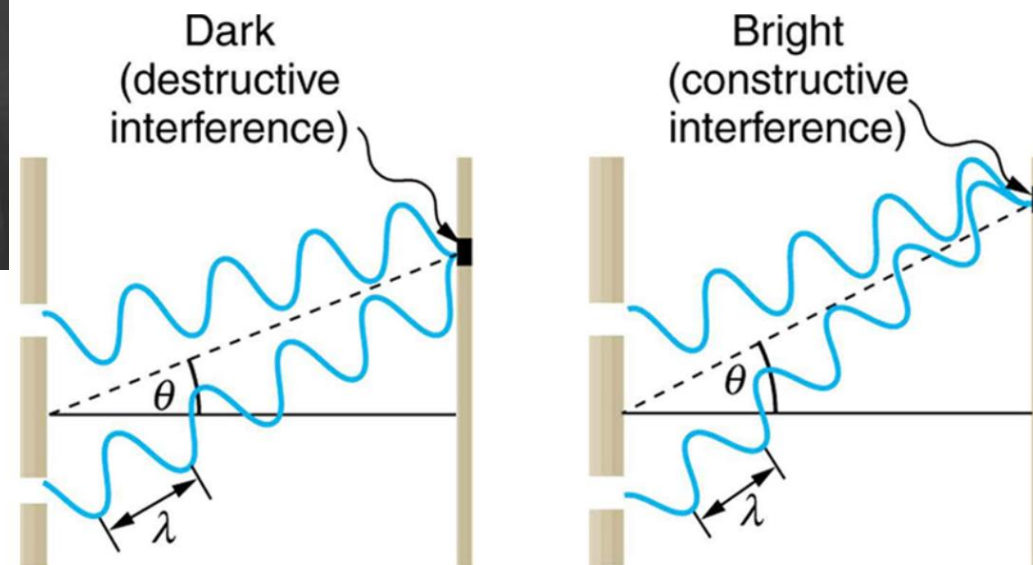
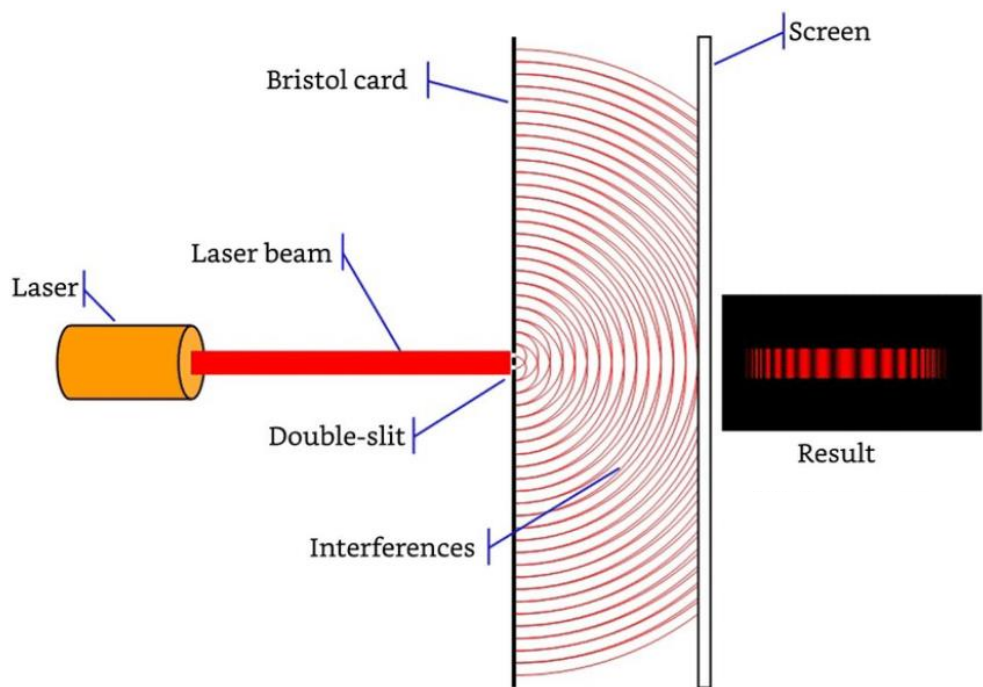

Fémek vágása

Színpadtechnika

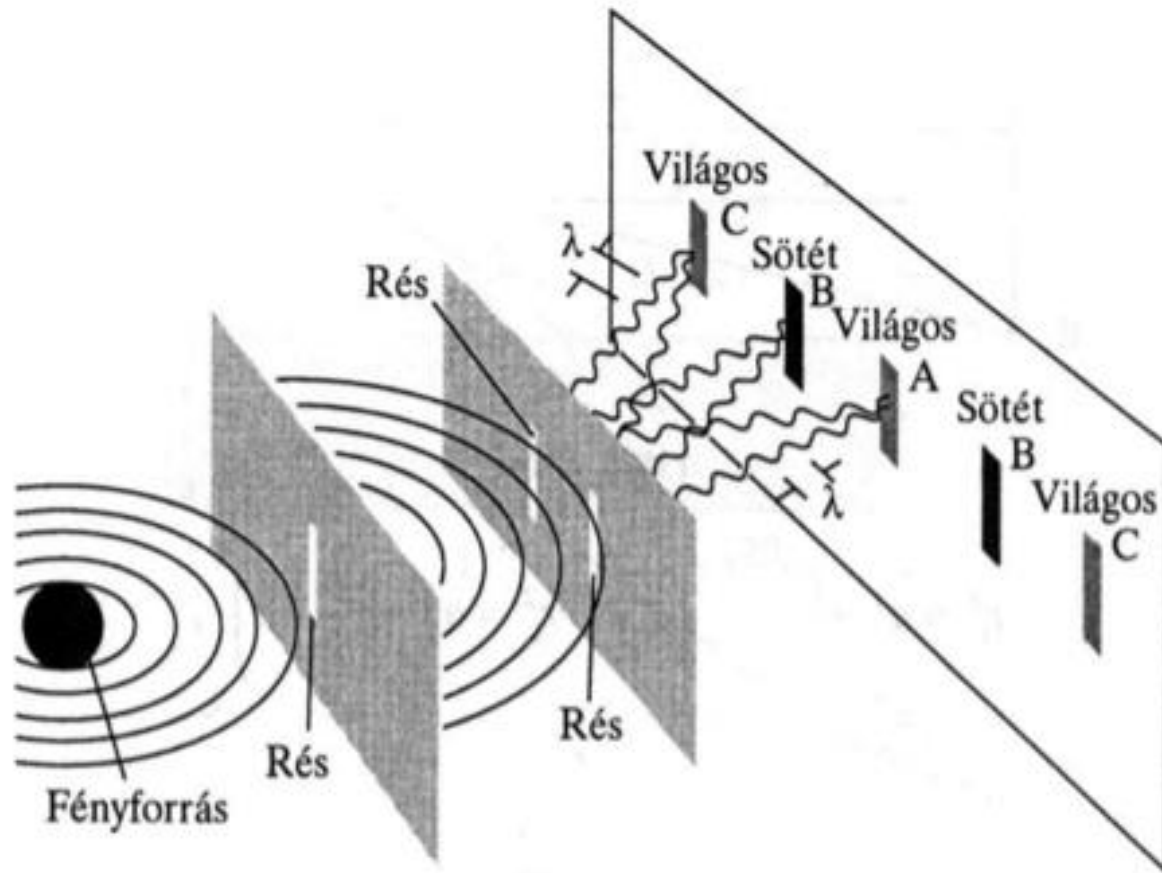
Thomas Young – Kettősrés Interferencia - 1800

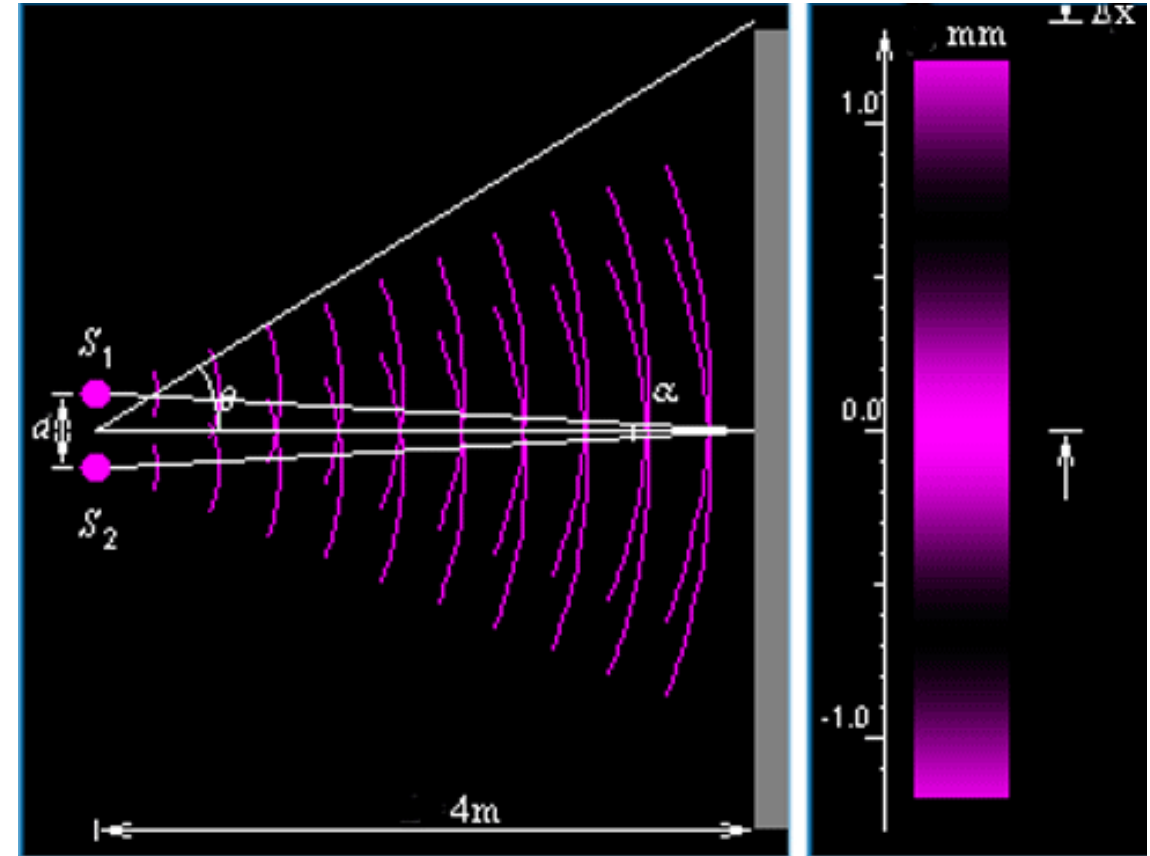
Az interferencia megjelenésének feltétele:

KOHERENCIA: A fényhullámok fáziskülönbsége időben állandó kell legyen

Thomas Young – Kettősrés Interferencia - 1800

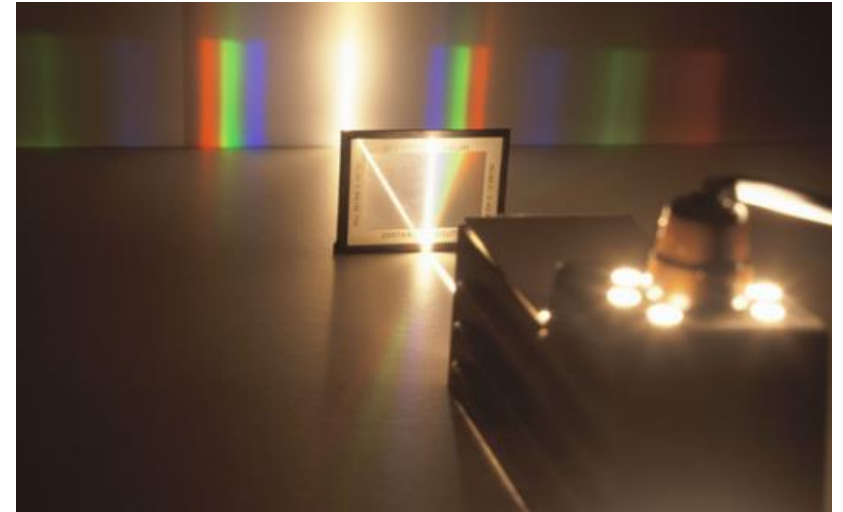
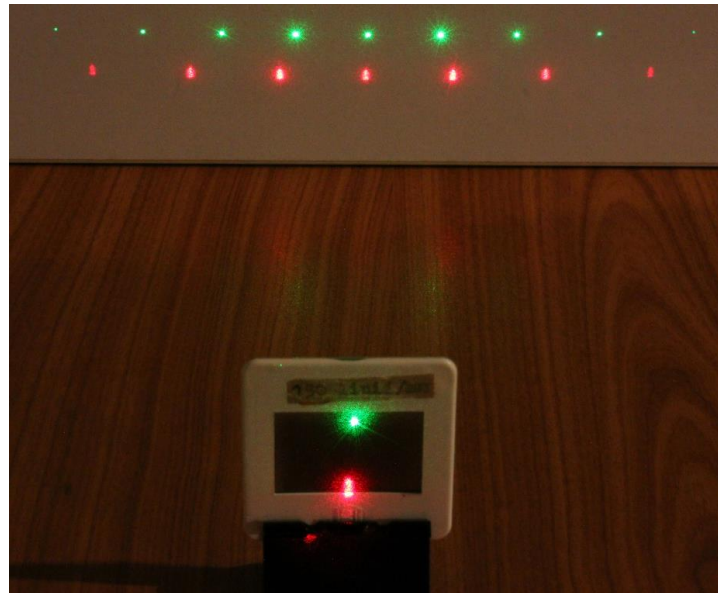
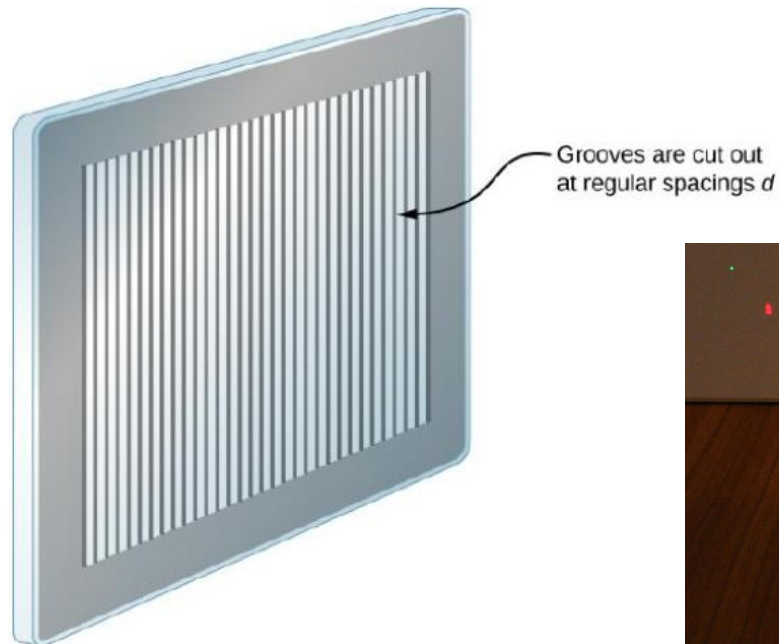
a rések mérete kb. 0,1mm
a rések távolsága kb. 1mm

[Interferencia, elhajlás animáció](#)

Az optikai rács

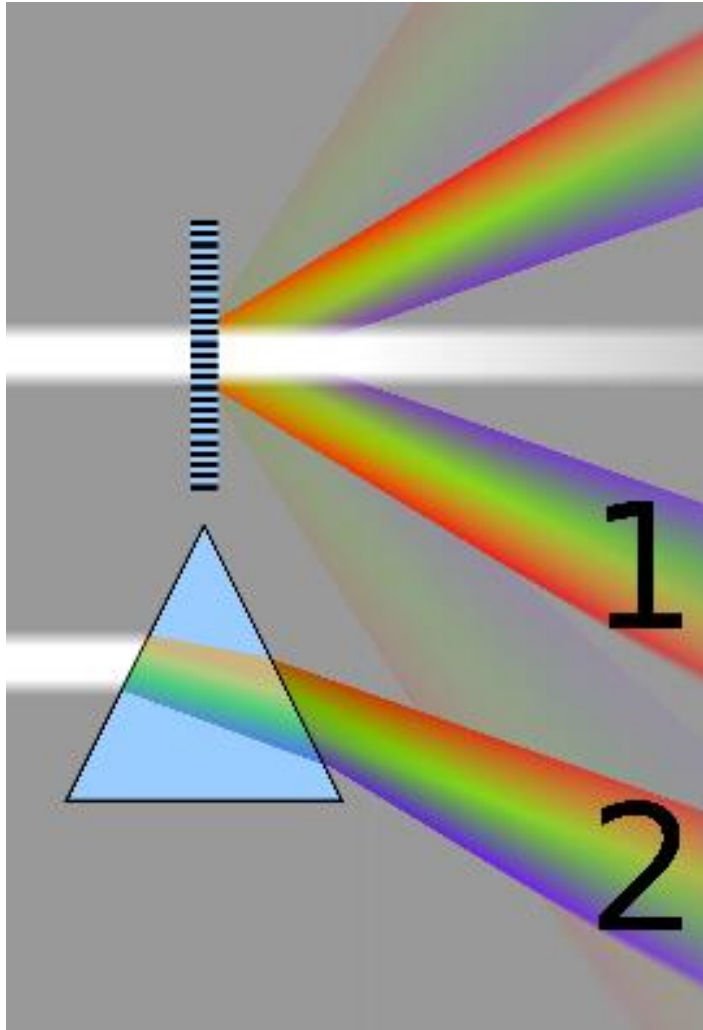
Nagyszámú, azonos szélességű és egymástól egyenlő távolságban lévő rések összessége.

A fényhullámok a rács résein elhajlanak minden irányban, ezen hullámok az ernyőn interferencia képet alkotnak.

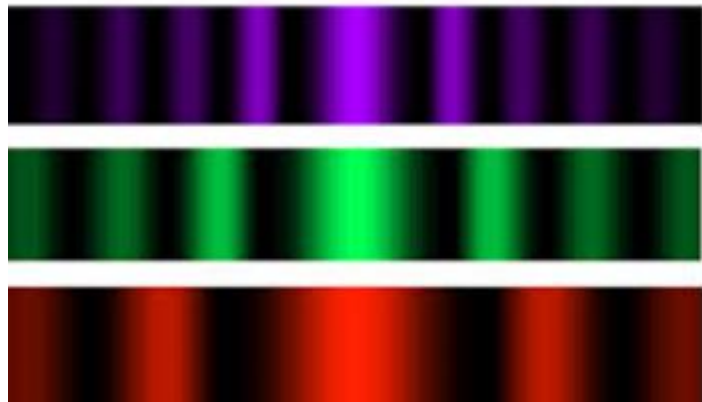
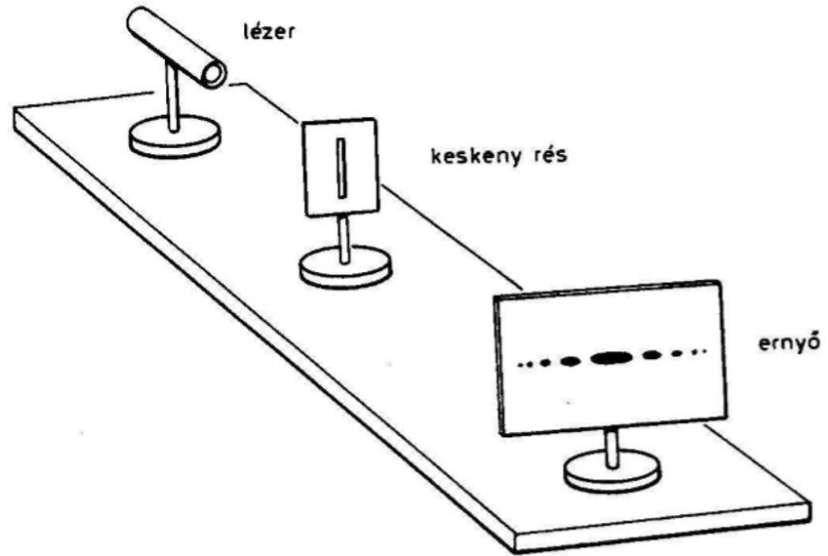

Fényelhajlás és színszórás (diszperzió)

Elhajlás (diffrakció) $\neq$ színszórás (diszperzió)

Elhajlás résen

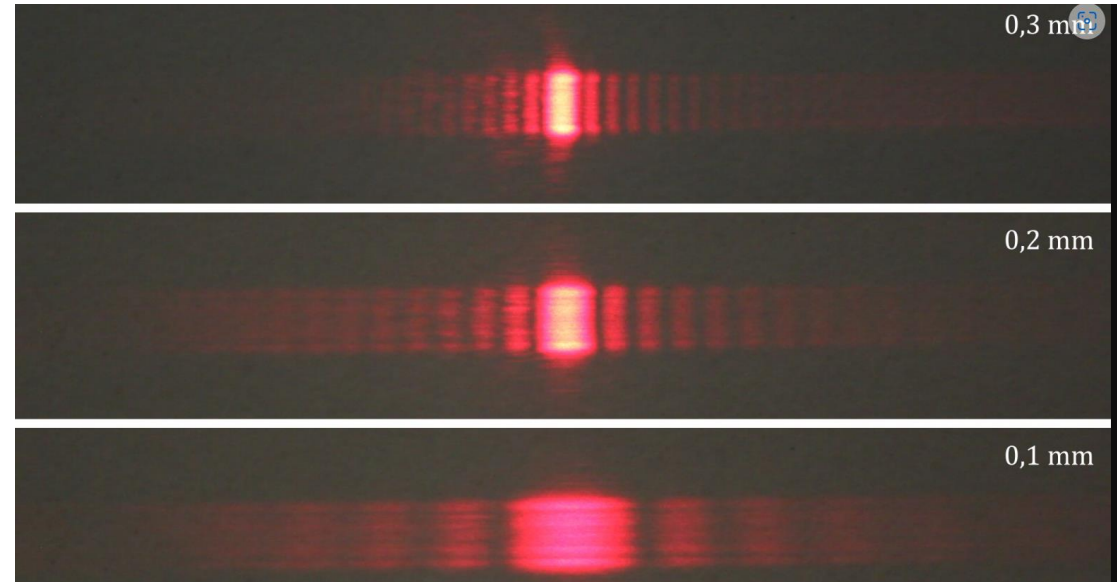
Colour

Purple

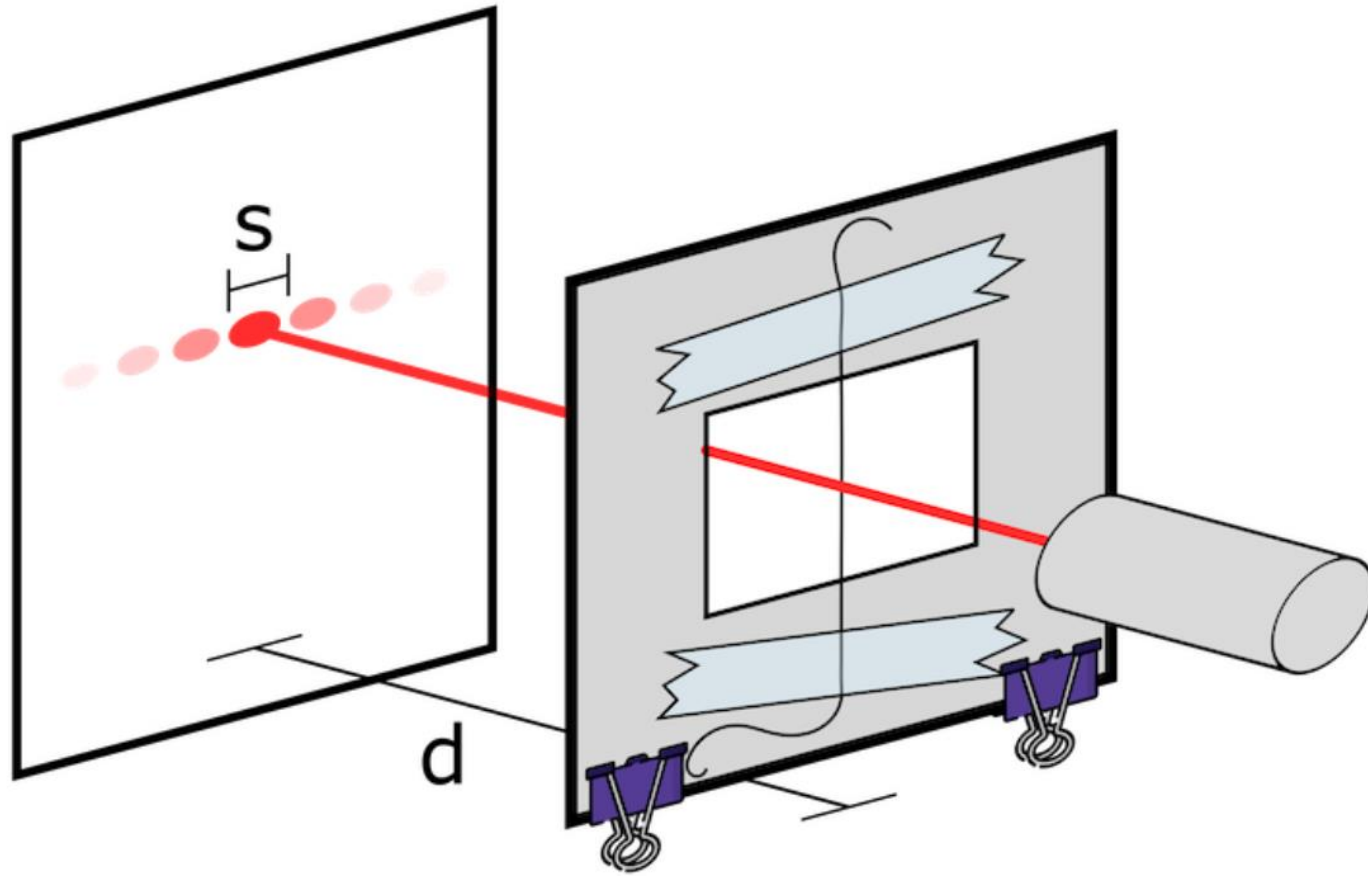
Green

Red

Az egy résen elhajló hullámok is képesek interferenciára

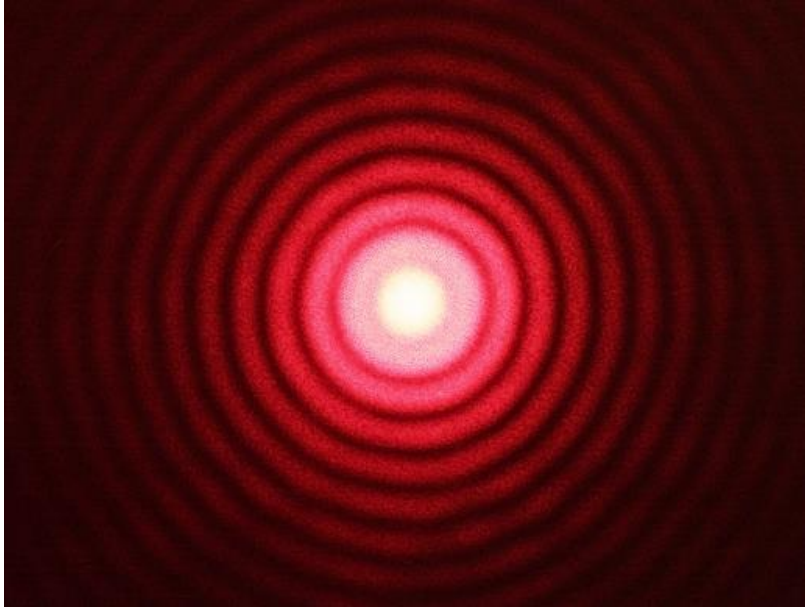

Érdekeség: Hajszál vastagságának meghatározás elhajlási kísérletben

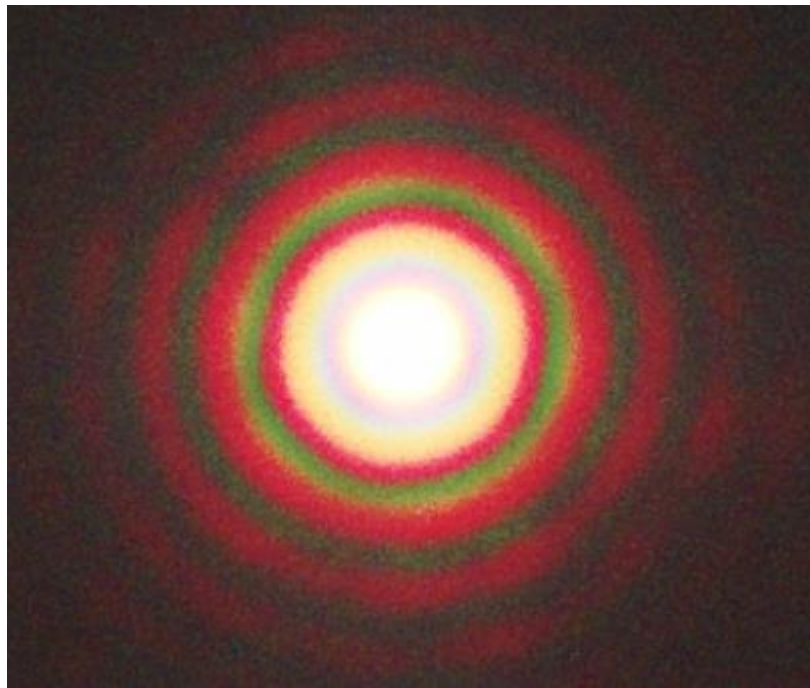
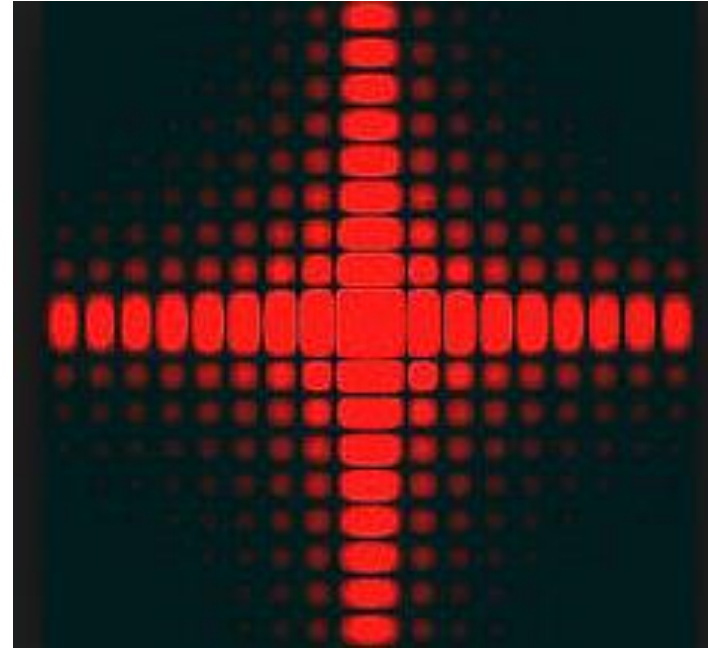

[Hajszál vastagságának mérése elhajlási kísérlettel](#)

Elhajlás kör alakú résen

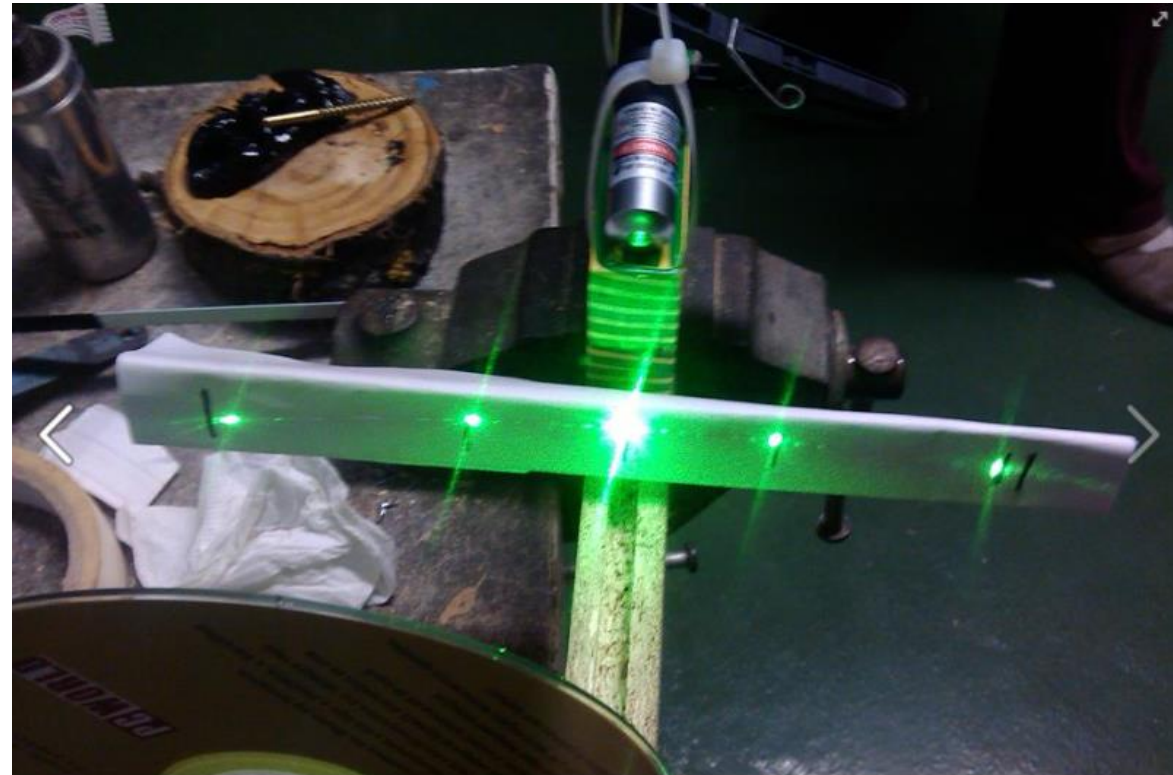
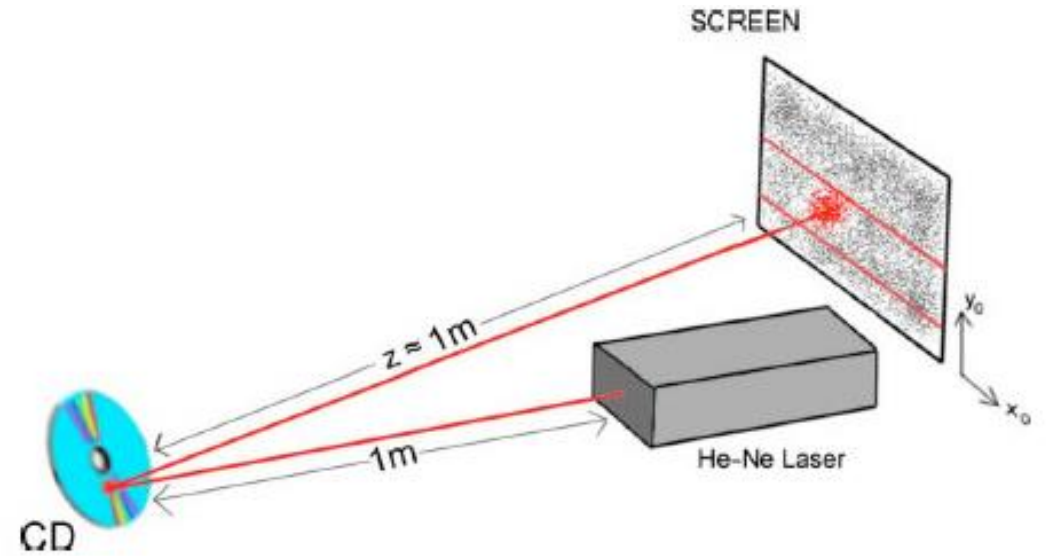
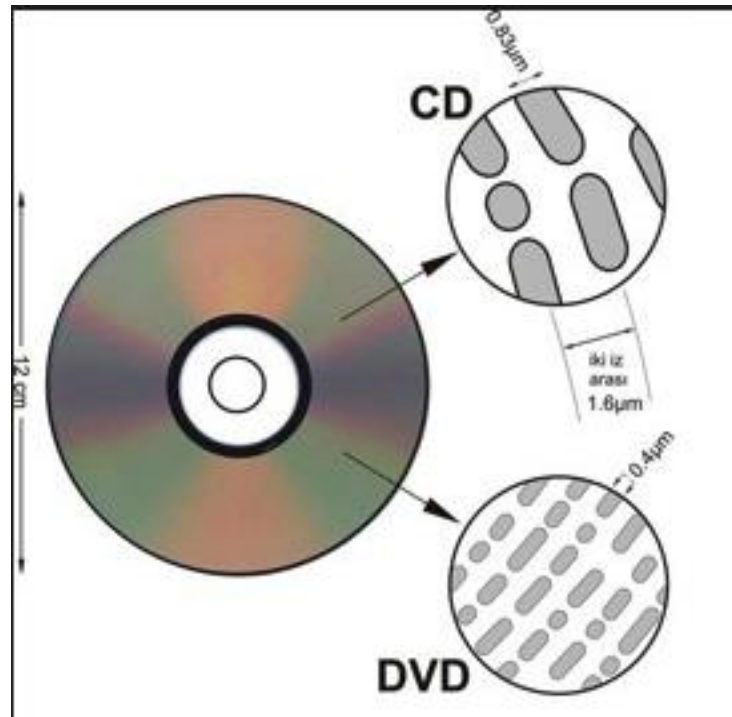

Elhajlás négyzet alakú résen

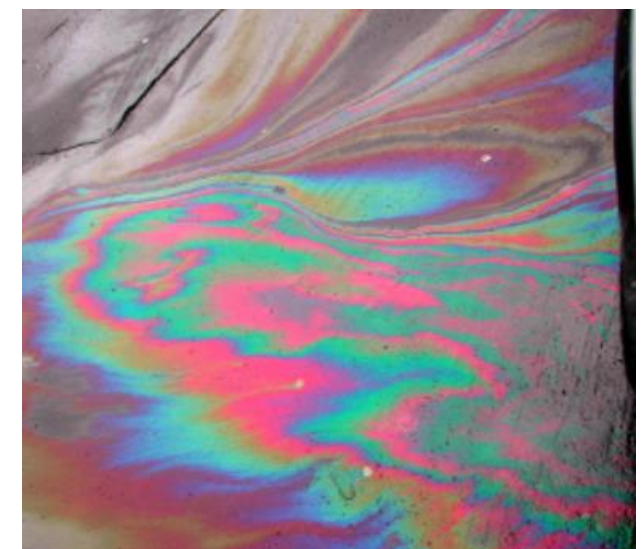
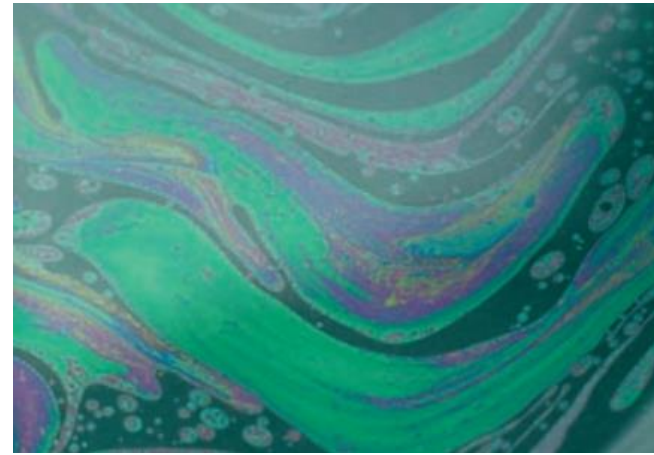
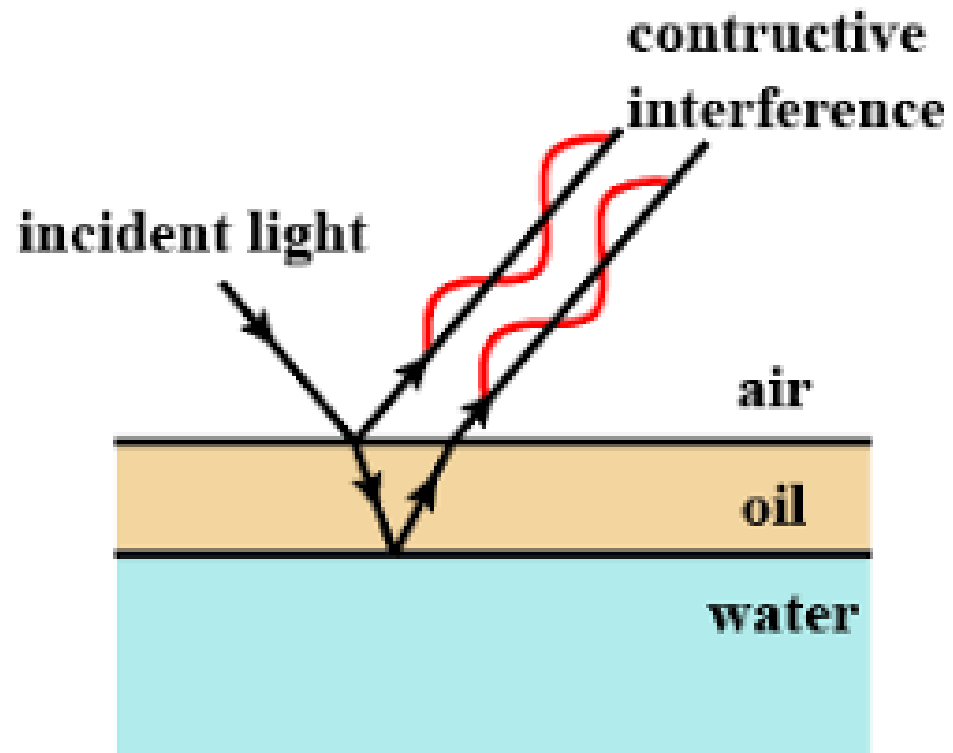

Elhajlás visszavert fényben

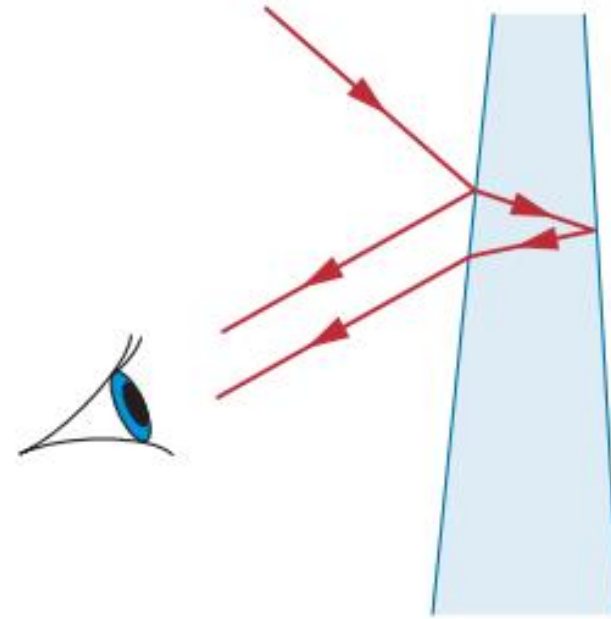
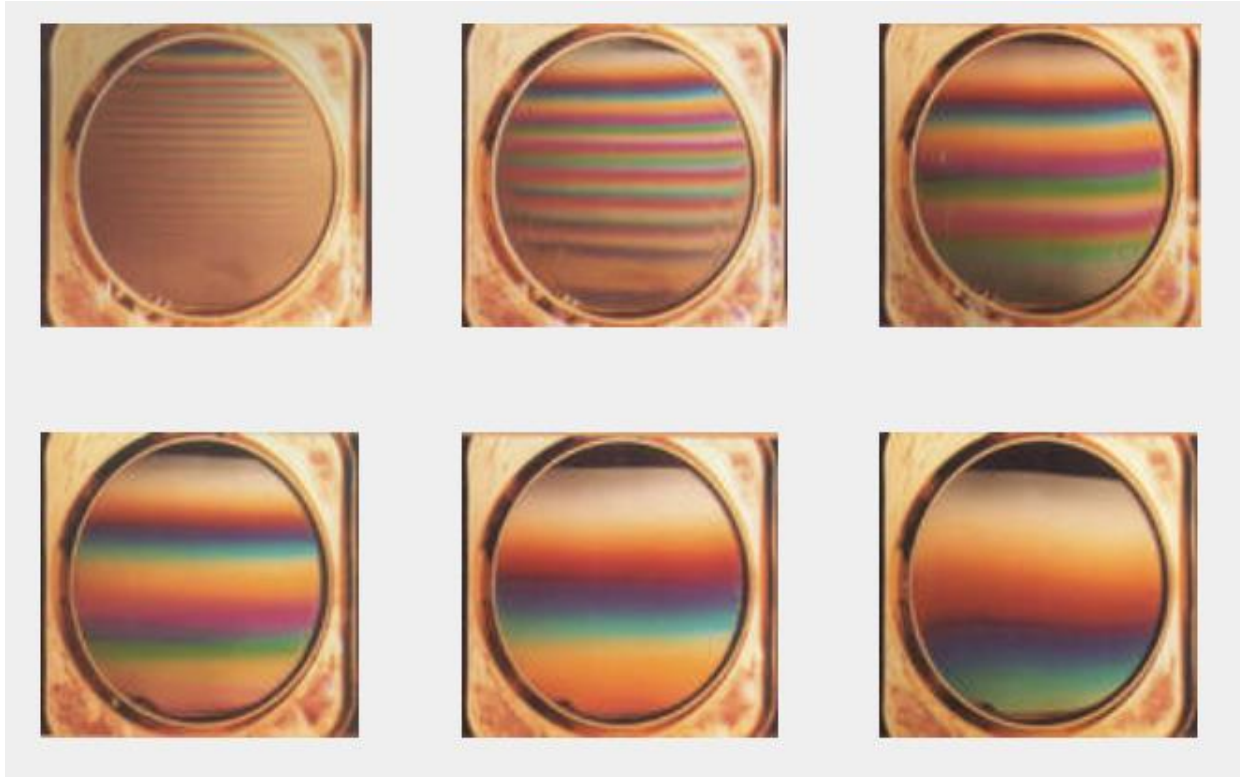
CD / DVD barázda méretének becslése méréssel

Az olajfolt színeződése - Interferencia

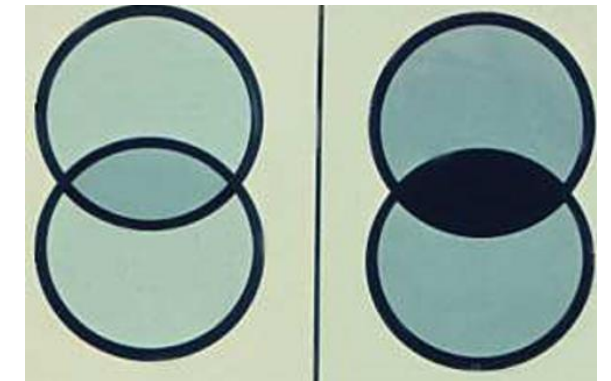
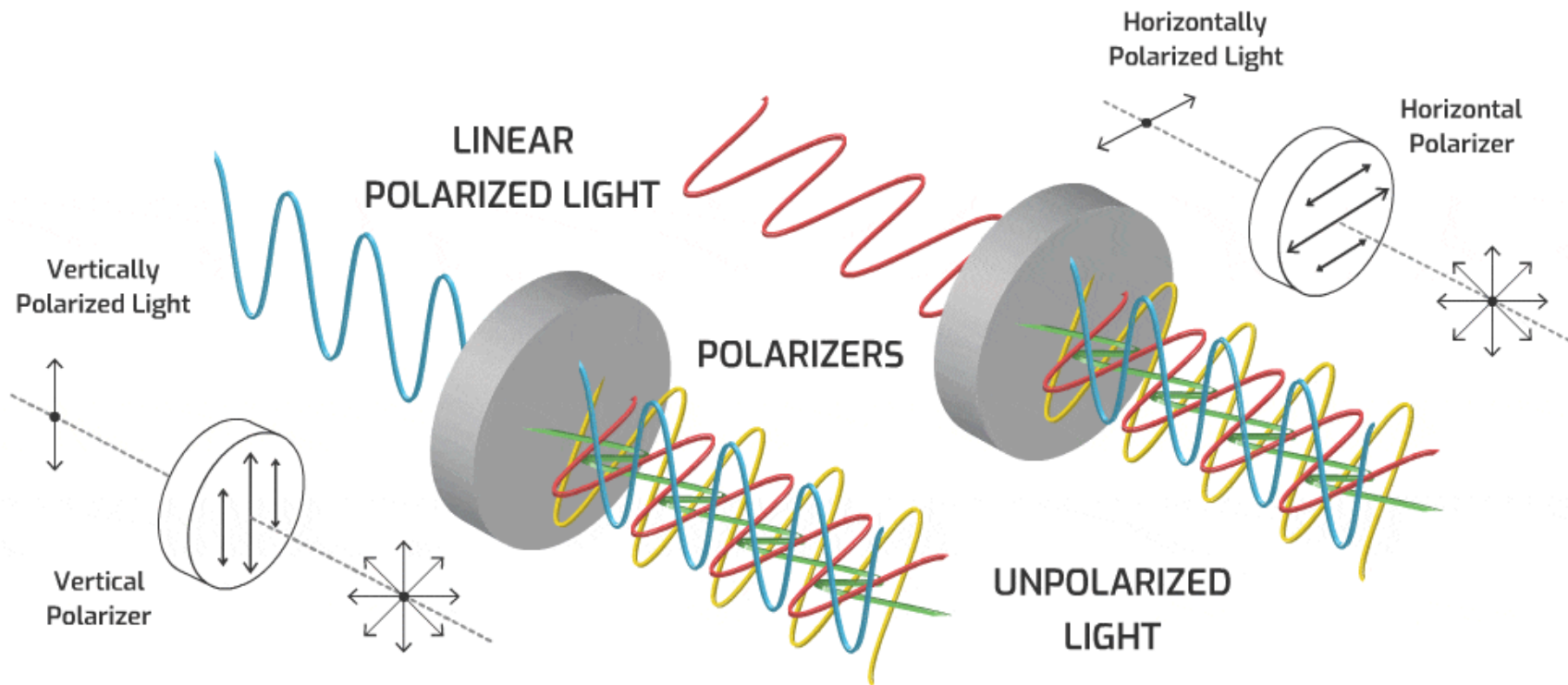
Szappanhártya színeződése - Interferencia

Az ég keresztmetszetű folyadékhártya két felszínéről visszavert fénysugarak

Polarizáció - polárszűrővel

A polarizáció igazolja a fényhullám TRANSZVERZÁLIS jellegét.

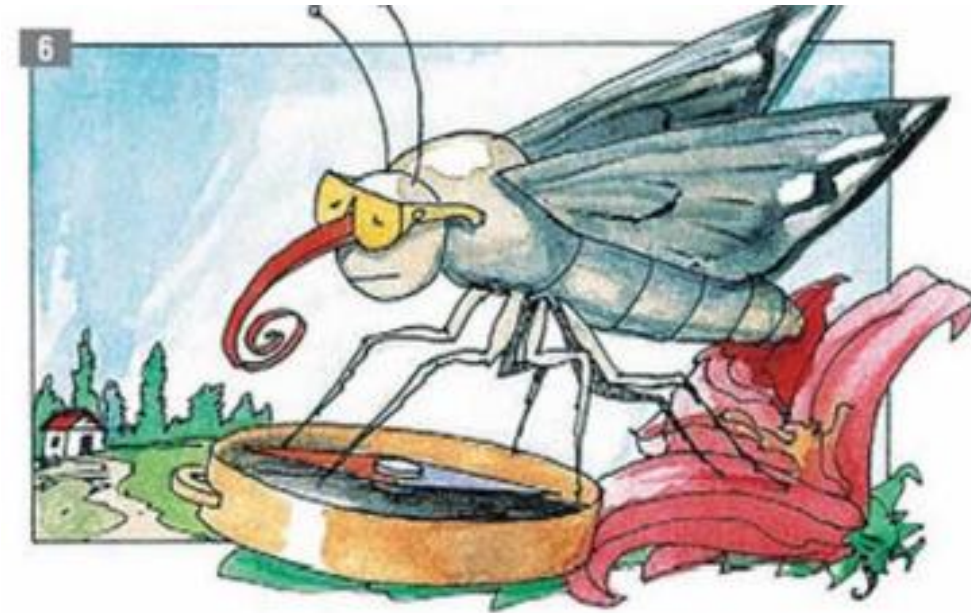
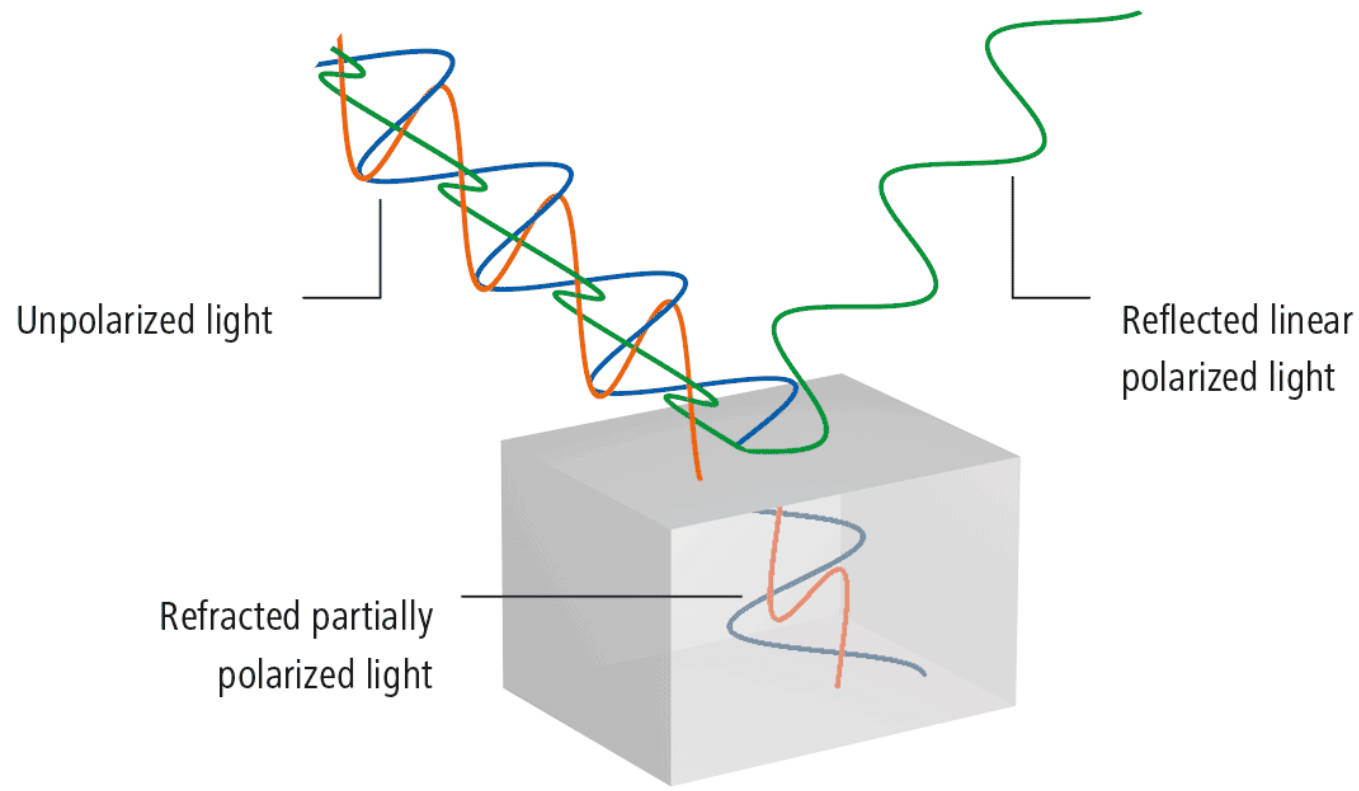

[Egy érdekes polarizációs kísérlet videója.](#)

Polarizáció visszavert fényben

Egyes rovarok a poláros fény alapján tájékozódnak.

Polárszűrős napszemüvegek

A felületekről visszaverődő fény polarizált, ezek nagyon zavaró csillogású fények. Ezeket szűri ki a polárszűrő.

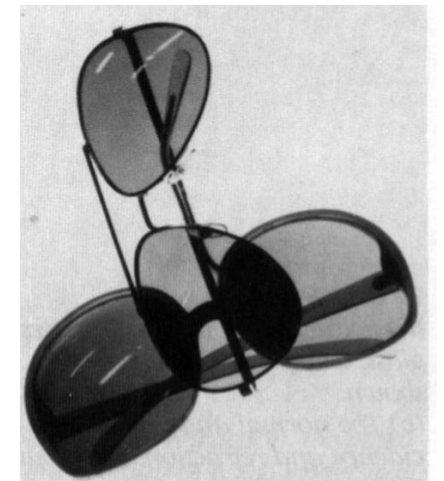
polárszűrő nélkül

polárszűrővel

polárszűrő nélkül

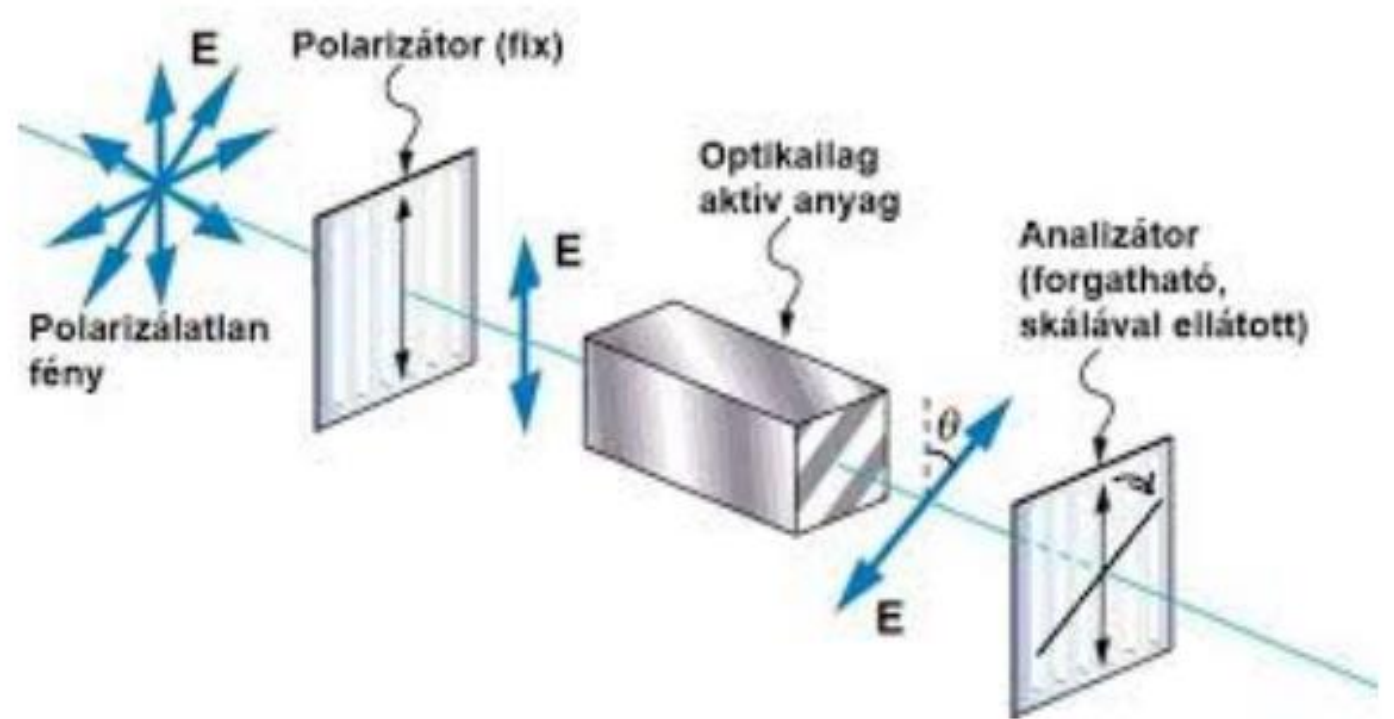
polárszűrővel

Érdekeség - Optikailag aktív anyagok

Elforgatják a polarizált fény síkját

Az elforgatás mértéke az ilyen anyagot tartalmazó oldatok koncentrációjával arányos. Ezért alkalmas ez a jelenség oldatok koncentrációjának mérésére (polariméter).

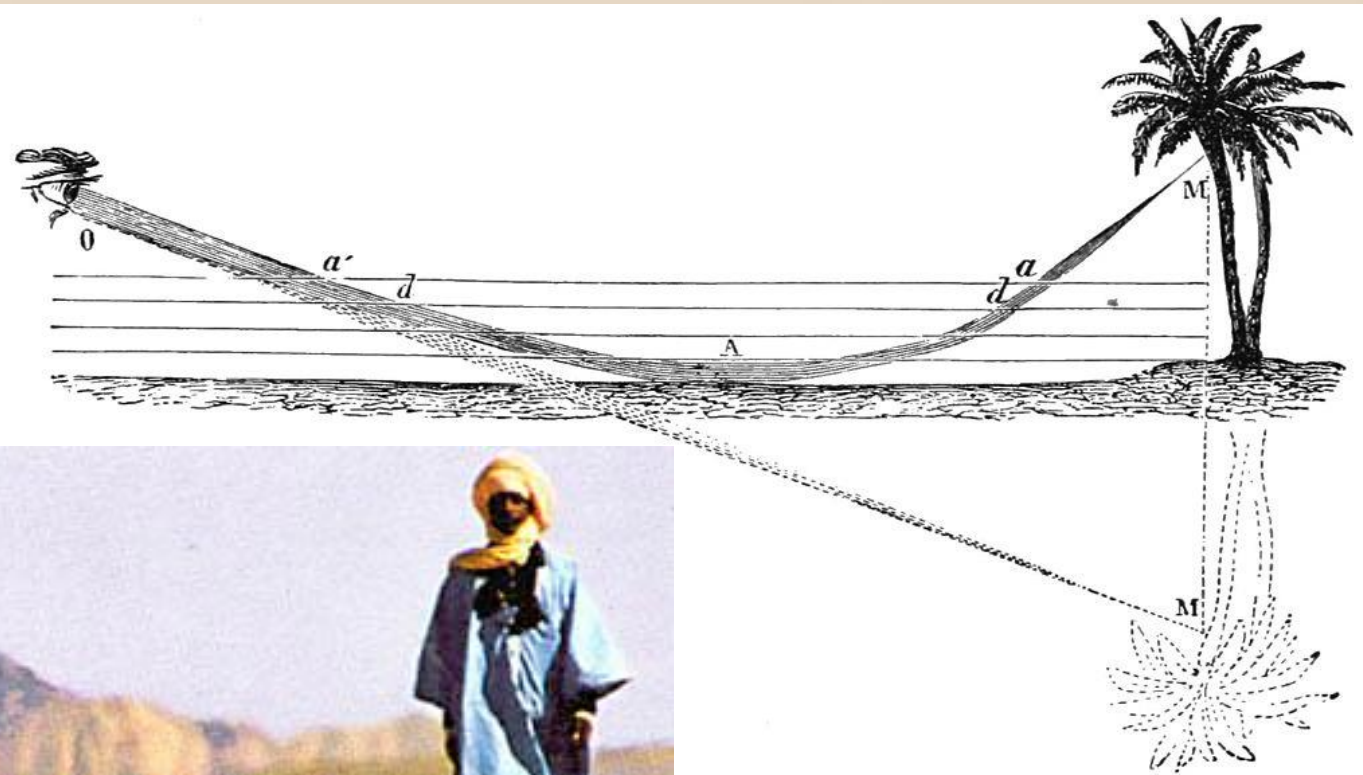

[A cukorvíz borbélypólus effektus | Optikai rejtvények 1 - YouTube](#)

Optikai jelenségek a természetben

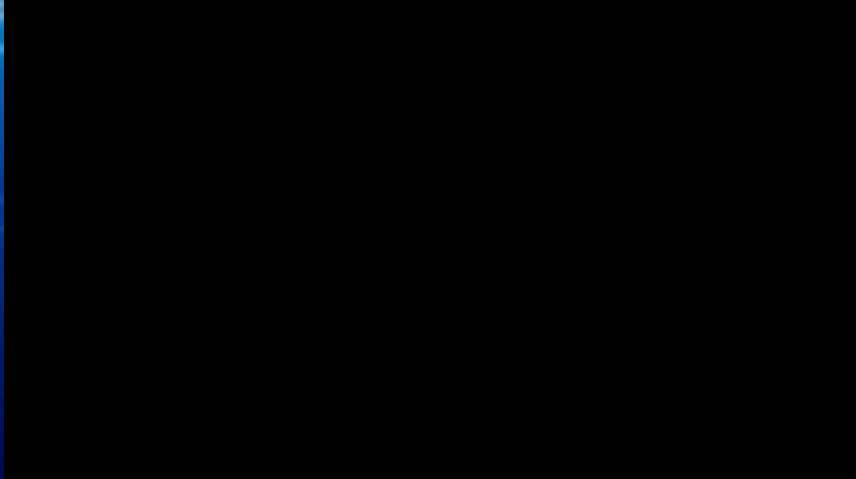
Déliab

- Erős napsütés -> felszín fölötti felmelegedés -> optikailag ritkább közeg -> teljes visszaverődés

Miért kék az ég?

- légköri fényszóródás
- légköri apró részecskék jobban eltérítik a kék fényt, mint a vöröset
- Az ég légkör nélkül: Légkörrel:

Miért vörös a naplemente?

- a napfény kis szög alatt lép be a légkörbe
- nagy távolságot tesz meg, mielőtt a szemünkhöz érne
- a kék fény jelentős része kiszóródik -> csak a vöröses fény jut el

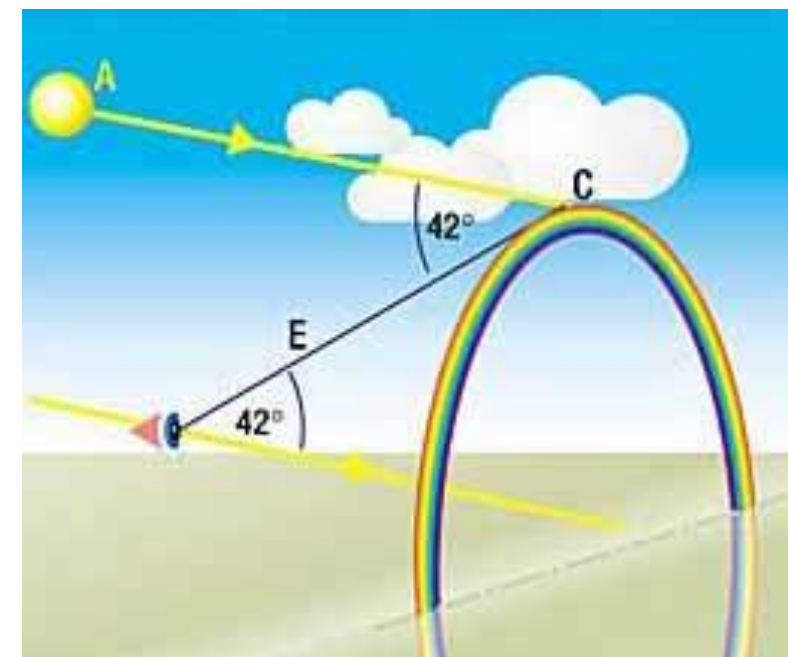
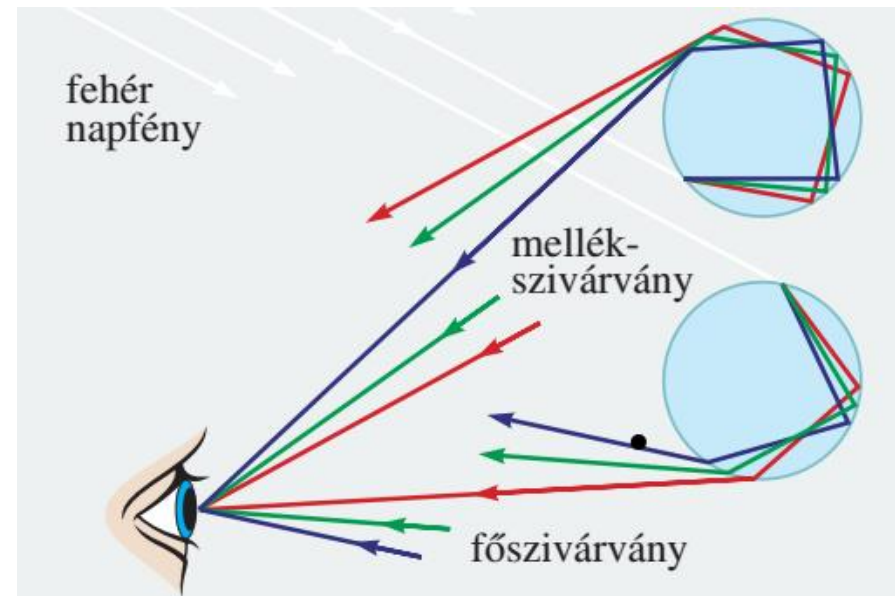

Szivárvány

- Fénytörés a
- A fény megtörik a vízcseppeken -> prizmaként viselkedik ->
- felbontja a színeket (diszperzió)
- Lehet:
  - Elsődleges (42° alatt látszik)
  - Másodlagos (57° alatt látszik)

© legkoroptika.hu

A Hold udvara

A hold udvara a fátyolfelhők kicsi vízcseppjein bekövetkező fényelhajlás és fényszóródás következménye.

Érdekeség - Az LCD kijelző működése – Mozaweb 3D

<https://youtu.be/tcK2jkmB0pU>

Érdekeség - Feszültségoptika

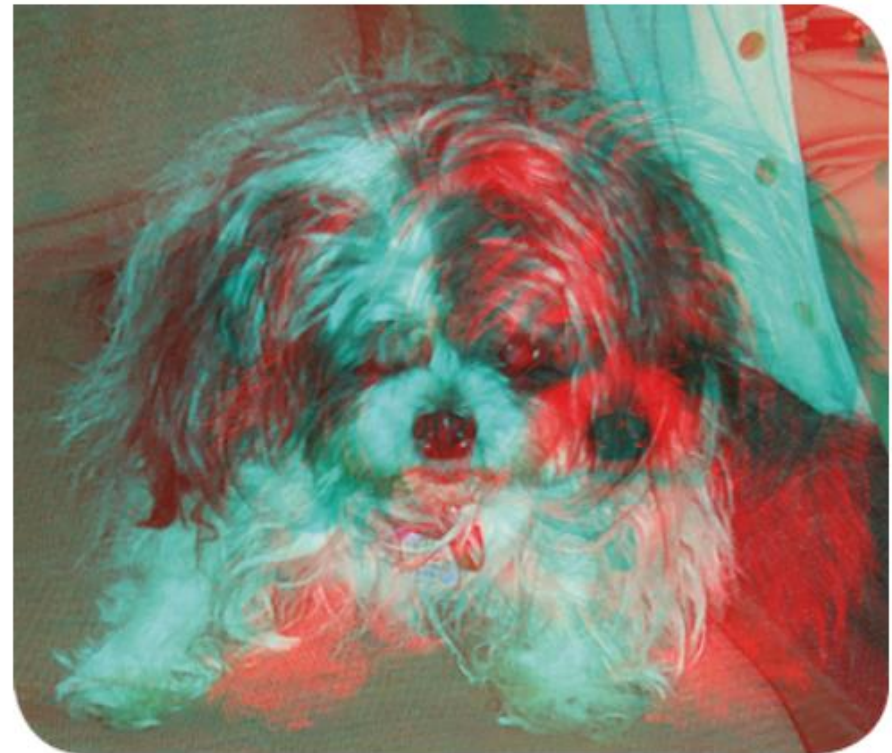

<https://youtu.be/q7IPCrcckLE>

A 3D mozi kezdete

SZÍNSZŰRŐS SZEMÜVEG

A színszűrők csak egy bizonyos színű fényt engednek át. Színszűrők segítségével is megoldható, hogy a két szem külön-külön csak a neki szánt képet lássa. A vörös színszűrő csak a vörös színű fényt engedi át, a cián (zöldeskék) pedig az összes többi színt.

A 3D mozi – passzív szemüveg

A 3D-s vetítés során a jobb szemnek szánt képet mondjuk 45° -os szögben jobbra felfelé polarizált, a bal szemnek szánt képet 45° -os szögben balra felfelé polarizált fénnel vetítik. A néző szemüvege polárszűrős. A jobb szem előtti csak a 45° -os szögben jobbra felfelé polarizált fényt engedi át, a bal szem előtti pedig a 45° -os szögben balra felfelé polarizáltat.

A mostani 3D-s mozikban jobbra és balra cirkulárisan polarizált fénnel oldják meg a 3D-s hatást. Ilyenkor a polarizációs irány folyamatosan forog, jobbcsavart vagy balcsavart képezve. A térhatású kép egyébként ugyanúgy jön létre, mint a lineárisan polarizált képek esetében.

A 3D mozi – aktív szemüveg

A folyadékkristályos szemüveg a tv-ből érkező rádió- vagy infravörös jel hatására gyorsan elsötétül, majd kivilágosodik. Amikor a tv a bal szemnek szánt képkockát vetíti, akkor a jobb szem előtti lencse sötétedik el, amikor a jobb szemnek szánt képet vetíti, akkor pedig a bal szem előtti. Ezért nevezik az ilyen szemüveget aktív szemüvegnek.

Szemüveg nélkül nézve a 3D-s tv képét homályosnak látjuk.

